

Norman MANEA:

„Intelectualii ar trebui să-și onoreze datoria civică și simțul critic...”

Considerat unul dintre cei mai mari scriitori români ai lumii, Norman Manea a fost candidatul Uniunii Scriitorilor din România la Premiul Nobel pentru literatură. Cu un traseu existențial nelipsit de vicisitudini, scriitorul și-a trăit copilăria în Transnistria, a parcurs Europa și s-a stabilit la New York. Se compară, adesea, cu un melc, pentru că își duce casa cu el – limba română – unde se refugiază cel mai bine.

Care sunt cele mai vii, mai puternice amintiri din timpul deportării în Transnistria?

Smulgerea bruscă din coconul protector al familiei și prăbușirea în bezna și putoarea vagonului de vite, înghesuit între alți nenorociți. Și momentul când tatăl meu a fost bătut cu vâna de bou de un ofițer român de jandarmi cu care avusese până atunci o bună relație, sau cel în care un ofițer german l-a salvat de amenințările unei bande de ucraineni bestiali, gata să-l împuște.

Ce trăiri și emoții aveți astăzi, când vă gândiți la Transnistria? Care credeți că e viitorul acestui teritoriu?

Este un capitol tenebros în debutul meu existențial. Viitorul acestei regiuni subdezvoltate depinde de situația din zonă.

Ce credeți că pierde un om atunci când se transformă din copil în adult?

Pierde candoarea și ceea ce este legat de ea.

Într-un interviu pentru Mediafax, ați afirmat că nu v-ați vindecat și asta e un dar. Credeți că nu se poate scrie fără suferință?

Se poate scrie în orice fel, depinde de scriitor, de structura sa spirituală, de biografia sa, de ceea ce îl stimulează la scris. Scrisul născut din suferință are totuși, cred, altă pondere.

Ați declarat că atunci când v-ați exilat, vi s-a blocat scrisul. Cum e să nu poți scrie și cum ați depășit momentul?

Este un moment de pierdere a sinelui celui mai profund, de vid care așteaptă să fie umplut. Am revenit la scris prin instinct și prin efort, conștient că nu mai pot altfel.

Ați afirmat că scriitorii români sunt din ce în ce mai vizibili pe arena internațională, iar situația culturală din România s-a îmbunătățit

Pejac: DĂRĂMARE

considerabil. După vizita la Chișinău, cum ați comenta situația din Republica Moldova?

Nu cunosc suficient situația din Chișinău și din Moldova, fostă republică sovietică, dar sunt la curent cu existența unui grup literar de valoare aici. Din păcate, nu am fost contactat niciodată de vreo revistă sau editură literară de aici, așa că informația mea este, inevitabil, precară. A fost acum o primă vizită, și ea foarte scurtă.

Care e rolul intelectualilor în vremurile tulburi de astăzi? Ce ar trebui să facă oamenii de cultură din România, Moldova, Ucraina, țări care se află în pragul unor alegeri decisive?

Intelectualii ar trebui să-și onoreze datoria civică și simțul critic, independența de spirit, angajarea umanistă.

Într-un interviu acordat scriitorului și jurnalistului Dan Alexe, spuneți că românii suferă de o frustrare națională ce se trage din dorința de a fi apreciați de cei din afară. Cum își poate vindeca un popor aceste frustrări? În contextul în care le-ar prinde bine și moldovenilor să-și găsească un loc sub soare, care să-i îplinească...

Este vorba, înainte de toate, de structurarea unei societăți civilizate, democrate, deschisă lumii și deschisă modernității. Nu se obține de la o zi la alta. Elveția nu este nici ea o țară mare, dar nu cred că suferă de o astfel de frustrare.

Interviu realizat de Victoria COLESNIC